

en Turek nebyl Turek z Turecka, ale Petr Muška z Mažic, jedné vsi dole na „Blatech“.*) V Turecku však byl, alespoň tak říkal; a když ne v Turecku samém, tak jistě v Uhřích, na hranicích tureckého panství, když tenkrát před třemi sty lety Turci i v Uhřích panovali.

Mnoho let si tam pobyl, ale po turecku si ovšem nechodil. Nenosil turbanu, nýbrž čapku kožešinou lemovanou a žádnou strakatou sukni hedvábnou, nýbrž obyčejnou, z hrubého sukna, zelenou, řemenem přepásanou, a místo korduanových červených bot nosil ten český Turek přes kožené nohavice vyrudlé škorně.

V holínce jedné z nich schovával nůž a v ruce měl hůl nebo také kovaný čekan.**) Kdysi svírala jeho těžká pravice jen zbraň, kterou se uměl znameřitě ohánět, když byl žoldněřem. Oštěpem kolik loket dlouhým bodával do janičárův a jiných Turkův, i mečem do nich sekal a jednou také, když byli v jakési tvrzi od Turkův obleženi, sloužil u kusů. Musil, protože bylo zle, protože jejich křesťanská posádka byla skoro všecka pobita. A tak Petr Muška z Mažic nabíjel hrubý železný kus a vypaloval jej a střílel do

*) Krajina na západ od Soběslavi a Veselí.

***) Hůl se sekerkou na hořejším konci.

Turků jako hrom, až pro kouř nebvlo viděti, až byl od prachu všecken umazán a černý.

Z té tvrze se šťastně vysekali, ale Petr Muška prst od levé ruky tam nechal. Než sloužil dál, pak už na koni. Byl z něho dost podobný „rejthar“, když vsedl na „straku“. Svému koni tak říkal a rád pak na něj vzpomínal, na toho koně až k smíchu prý strakatého.

Tenkrát, když jezdil, míval železnou helmici na hlavě a na prsou černý pancíř hodně silný, pod nějž si dával z trojích božích muk po kousku dřeva, aby mu ten pancíř žádná kulka nepokazila. V to věřil jakož i v mnohou pověru jinou i v čáry, jako všichni tenkrát.

I jezdil Uherskou zemí nahoru, dolů, po horách, širou rovinou, jak se tenkrát vojska krále uherského a českého Ferdinanda I. a sultána tureckého Solimana I. tiskla a honila.

Tak projezdil v šermech a bojích kolik let, až už nemohl, protože pozbyl i u pravé ruky prstu a utržil do nohy těžkou ránu, nepočítaje několik jiných, menších.

Když se z té rány vyhojil, už ho na vojnu nechtěli. „Straku“ jeho dostal jiný, kdo, ani nezvěděl, ač se dost pak vyptával; propustili jej z žoldnéřské služby. Teď teprve jak náleží povážil a ucítil, že je starý „dráb“ či „knecht“, jak tenkrát říkali. Mohl jíti, kam chtěl, byl jako pták, ale přece se mu z té vojanské klece nechtělo.

Než musil. Šel, šel, osmahlý, s jizvou nad spán-

kem, s šedivými už kníry, o holi, a vaku ; v tom mnoho nenesl, protože si ze žoldu i kořisti tuze málo zachoval. Býval jako všichni najatí vojáci, kteří svou kůži prodali, hodný outrata. Nějaký ten groš, co zachoval, protrávil pak cestou z Uher do Čech, kdež hledal všelikou službu.

Potkal také houf rybníkářů s hejtmanem rybníkářským. K těm se mohl dáti, byli by ho rádi vzali. Než Petr Muška byl pobožný žoldněř a nikdy se Boha nespustil. Proto by to byl měl za hřích, kdyby se dal k té chase prokřičené, která světem brousíc stavěla nové rybníky a staré opravovala, která v čas vojny kopala příkopy a zřizovala valy a hradby a při tom, ať doma nebo v cizině, ať v míru nebo ve válce, pořád stejně nekřesťansky živa byla.

Rybníkáři cti pozbyli, poněvadž nehorázně pili a utráceli, kleli, láli a nečisté řeči vedli a také se zlodějství i násilí neštítili. Lidé se jich báli, a strach každého popadal, když se mu rybníkář namanul na osamělé cestě nebo v lese.

Petr Muška je také potkal, zrovna u lesa, ale strachu neměl.

Tábořili tam u několika svých kar, na kterých si náčiní vezli. Koňové jejich byli vypřaženi a pásli se kolem na palouku v lesním stínu. U vozu rdělo se několik ohňův, a rybníkáři, staří, mladí, leželi u nich nebo seděli, a ženy jejich, smělé, hubaté vařily a chystaly jídlo.

Muži, všichni osmahlí, byli různě oděni v širokých

plundrách vojenských nebo v kožených nohavicích, v kabátcích nebo v sukních různých barev a dost umletých i sedřených. Na hlavách měli čapky nebo vystrojené klobouky, staré, jak je lancknehti*) nosili, a na nohou střevíce nebo vysoké škorně. Po boku jim ležely meč nebo šavle, nebo alespoň čekán nebo sekera, kterou za pasem nosili.

Mezi ně padl Petr Muška. Poznal je hned, jak z lesa vyšel, ale neobrátil se, ani se neschoval. Znal je z vojny a nebál se jich. Chtěl je minouti, volali však na něj, ať stojí, ať se zastaví, a když dělal, jakoby neslyšel, vyskočili ti, kteří leželi nejbliž u cesty, a hnali se po něm. Chtěli se ho chopit a přivésti ho.

Než Petr Muška si na ně dost houkl, je-li on zloděj nějaký, či oni jsou-li loupežníci, a šel s nimi sám. Když mezi nimi stanul, přijížděl právě v ten okamžik od lesa za táborem hejtman všech těch rybníkářů, v červených plundrách pruhovaných, jenž byl někde na rozhledech. Byl hodně opálený. Seděl na bílém koni, starší už muž, vlasatý, krátce přistřižené brady, v čapce s peřím a s řemenem přes bedra plným kovových ozdob a křížkův a mincí. U toho řemene visel mu mocný meč. Levou řídil bělouše ne tuze slavného, ale dlouhohřívého, v pravici pak držel hejtman-ský palcát, leskle kovaný.

Když dojel, strhl se kolem Petra Mušky hrozný křik. Hejtman viděl, jak se chasa sápa na toho vysloužilého žoldnéře.

*) Žoldnéři.

Zkřikl na ně s koně jako hrom, a hned všichni zarazili, ale pak také na Petra Mušku žalovali, že je zlehčil. A teď zase na něj se hejtman rozkřikl, co že se opovážil.

Než Petr Muška lekal se až druhý den a proto směle se i hejtmanovi rybníkářů postavil a řekl:

„Nic jsem jich neponížil. Verbovali mne, abych tu s vámi zůstal, a já zas, že ne, že půjdu dál, že nechci být rybníkářem.“

Rybníkáři zase počali láti a křičeti. Ale hejtman mávl palcátem, a hned se tišili. Sám pak se zase na Petra obořil:

„Proč nechceš! Je-li to hanba?“

„A všš, ať pravdu dím,“ odpovídal Petr Muška, „velké cti by v tom alespoň pro mne nebylo. Jsem poctivý starý voják a poslouchal jsem léta hejtmany vojanské, a teď, na stará kolena, nechce se mně už poslouchat jiných hejtmanů.“

Chasa rybníkářská strhla zase křik, a již chtěli Muškovi natlouci. Hejtman však ho nedal. Zalíbiloť se mu, jak je ten starý žoldněř přímý a smělý, mužské mysli a jak se hned tolika chlapům stavěl a k obraně se chystal, když se na něj sáпали.

Hejtman zahromoval na svou chasu, blázní-li, jaká to sláva, když oni chlapi zdraví a silní obořují se na starého žoldněře vysloužilého a mrzáka nad to, který nemá ani všech prstův.

I musili ho propustiti.

II.

Když se Petr Muška takto s rybníkáři rozešel, chodil sem, chodil tam a bránil se domovu. Domů „na blata“ nechtěl, ač ho tam touha vedla, ano hnala. Léta letoucí domova ani okem nespatriil; ale styděl se takto se vrátit. Pak také myslil, že tam už nikoho ze svých nezastane. Že rodiče jsou už dávno pod drnem, to věděl, a sestra, ta že snad také šla za nimi. A jiných příbuzných neměl.

Tak se potloukal v různých končinách českého království po vladyckých tvrzích, po panských hradech. Ale ať sloužil tu nebo tam, všude mu pořád šeptalo:

„Jdi, jdi se domů podívat.“ Ten hlas jej nutkal naléhavě.

I zastesklo se mu, pustil službu, šel dál na jih, ale přece ne rovnou domů. A zase na místě nevytrval, vyhledal si jinou službu, až druhého roku bral se k domovu. Šel přes Tábor, pak na poledne širou plání, ne hrubě úrodnou „kozáckou“ krajinou. Zastavil se na tvrzi v Zelči, kdež měl starého druha z vojny. Toho však na živu nezastal, i pustil se dále na jih k nedalekým už „blatům“.

Uviděl ten rovinatý svůj kraj s mírnými chlupy v nejkrásnějším rouše obilných lánův a kvetoucích luk, širých, dalekých luk s pruhy bělostného suchopýru na slunci se lesknoucího. Uviděl mokřiny, jichž zelení se voda blýskala jako zrcadélka, a nad nimiž

se vznášela bílá káňata.*) Tu onde odráželo se tmavou barvou rašeliniště, tmavohnědé kopice borků,**) za nimiž v dáli se svítila hladina rybníků jako rozlité stříbro.

V té zeleni mezi obilnými lány a pastvisky bělaly se vesnice, roubená jejich stavení s doškovými střechami, trčících „perutí“***) nad lomenicí, obílené lepence,†) a mezi košatými stromy vyhlížely tmavé stodoly omšných střech. A tu a tam panský dvorec osamělý. —

Petr Muška stál chvíli u Božích muk a díval se a rozhlížel. Byl světa zkušený, dost otrlý a nic ho tak hned nehnulo. Ale když uzřel rodný svůj kraj, tak krásný v jarní zeleni, v květech a vlnících se lánech, pohnulo se mu srdce. Zaradoval se, ale také teskno zachvělo mu útrobou. Na mysli mu zatanulo minulé mládí, jak bývalo, když ještě jako chlapec tu pobýval, když ještě žili otec, matka.

Povzdychl, díval se, rozhlížel, až se opět chopil své čekany a šel.

V rodné vsi se udiveně ohlíželi po neznámém muži v zelené sukni, jenž byl opálený, černý a měl jizvu nad spánkem. Divili se pak ještě víc, když uslyšeli, že je zdejší. Mladší a mladí ho neznali a k starým se musil hlásiti, neboť změnil se velice za ta

*) Rackové.

***) Rašelinné cihly na sušení urovnané.

****) Dvě prkna přidržující krajové došky při lomenici obytného stavení, na konci, nad lomenicí zaseknutá v hrubou podobu koňské hlavy.

†) Srub hlinou omazaný.

léta, co ho neviděli. Jak tušil, také bylo: z vrstevníků jeho mnoho jich odešlo na věčnost, rodiče byli dávno mrtví, a také příbuzní. Jen o nejmladší sestře uslyšel, že je na živu, ale ne tu, nýbrž že se provdala někam na „Kozácko“ a že se tam už před několika lety vystěhovala. Více o ní nevěděli.

Petr Muška si umínil, že ji vyhledá, ale mimo nadání uvázl na „blatech“, právě když se na tu cestu vydával. „Naděje“ ho zdržel. „Naděje“, rozlehlý, panský dvůr v širých polích, z pola zděný, z pola roubený, nad jehož střechy vysoko vznášelo se několik starých lip. A lán kvetoucího máku přede dvorem, za dvorem pak dál pruh tmavého lesa. Dvůr mile se probělával v té svěží zeleni, ve strakatině barev makového pole za čerstvého, jasného jitra.

Petr Muška se na okamžik zastavil a pomyslně, jak to tu je všechno pěkné, a v tom připadlo mu, že tu je šafářem, jak slyšel, Šíma, s nímž za chlapectví pásával a pak také kolik let proti Turkům v Uhřích bojoval.

I zahnul s cesty na stezku a kolem rozlehlého pastviště, na němž se stádo ovcí chutě páslo, zamířil ke dvoru navštívit starého druha. Od ovcí se rozběhl bílý pes a štěkal zuřivě na vysloužilého žoldnéře a nepřestal, dokavad na něj pasáček nevzkřikl a zpět ho nezavolal.

Petr Muška si psa i ovčáčka sotva povšiml. Šel dál kolem osení, kolem máku přímo do dvora.

Měl štěstí. Šímu šafáře zastal hned na nádvoří u studny, kde stálo několik vozů. A div divoucí!

Šafář ho hned poznal. Jen na něj okamžik oči upíral, a hned vykřikl a šel mu chvatně naproti. Uvítal ho srdečně a zavedl ho do své komory, kdež jej uctil mlékem, chlebem, sýrem i máslem.

Jak ke stolu usedli, hned byli v minulých letech, v Uhřích, na vojně, a co Petr Muška, jak se měl od těch dob, co se s ním Šíma rozešel.

Tak šafář zvěděl všechnen běh svého přítele i to, že jde mezi „kozáky“ hledat jedinou svou sestru.

„Nechod, brachu, nechod!“ zvolal starý šafář. „Marně bys nohy namáhal. Tvá sestra už je také pod drnem, už přes rok.“

„Tak nemám už nikoho, už jsem jako kůl v plotě,“ povzdechl Muška. „Škoda, přeškoda, těšil jsem se na Maruši, byla hodná, měl jsem ji rád.“

„No, Bohu poručeno, milý brachu. Vůle boží jinak chtěla.“ Pojednou šafář prudčeji zamrkal, hlavu si pohladil, rychle vstal, a nepustil ani k slovu Petra Mušku, jenž by se byl rád na sestru dále vyptával.

„Víš-li co, bratře,“ vyzýval šafář, „teď už dál nepůjdeš. Dnes tu zůstaneš, dál tě nepustím, pojd, půjdeme dvorem, musím dohlédnout. No pojd, pojd se mnou.“

Usmíval se, patrně potěšen a neměl stání. Hosta vedl nádvořím kolem stájí, ukázal mu koně, které měli právě doma, vypravoval, kolik jich chovají, a že mají velký chov hříbat. Petr Muška, velký milovník i znalec koní, byl by se rád na koně blíže podíval, Šíma však, jakoby pospíchal, zval ho dál a vyvedl ho

ven za dvůr, do polí, kolem máku, až se teprve u pastviště zastavil. Ovčáček, maje bílého psa u nohou, seděl pod starou, osamělou vrbou a zpíval si zvučným hlasem, až se jasným jitem rozléhalo, a nepřestal, i když docházeli šafář a jeho host.

„Kozáku!“ vzkřikl zhurta starý Šíma, ale zas už se usmíval. Hoch se rychle ohledl a když viděl, že má opravdu jíti, že šafář na něj kývá, rozběhl se a letěl jako šipka.

„To ti je klučina,“ ohlašoval šafář, nežli ovčáček doběhl. „Hoch jako jiskra. A pořád by zpíval jako skřivan a hlas ti má —“

Petr Muška se v duchu divil, nač mu Šíma toho chlapce volá, co s ním. Hoch stanul před nimi, trochu udýchaný, zardělý, přisnědlých tváří, tmavovlasý, s bičem v ruce. Bylo mu asi třináct let. Vesele pozdravil a hned upřel své tmavé, bystré oči na Petra Mušku i na jeho čekanu, lesknoucí se na slunci.

„No, kozáčku,“ oslovil šafář chlapce svým hlubokým, drsným hlasem, „jak se ti pasou?“

„Dobře, pantáto, dobře se mi pasou.“

„No, a co ty, stýská-li se ti u nás —“

„Nestýská, pantáto,“ odpověděl pasáček upřímně.

„Ale žel Bohu, musíš od nás.“

Hoch se lekl, oči se mu rozšířily a zahleděly se udiveně i nevěřivě na šafáře.

„Musíš, musíš,“ opakoval Šíma z hluboka, určitě. „Tu se strýcem, s tímhle strýčkem musíš.“ Ukázal na Petra Mušku. Ten žasl, co starý druh myslí.

V chlapcově však tváří na ta slova radostně svitlo, usmál se a vesele zvolal:

„Ó, to nemusím, já žádného strýčka nemám. Tohle není můj strýc.“

„Vida!“ A šafář se zasmál. „Tak není. Jak se jmenovala tvoje máti?“

„Maruše.“

„Odkud pocházela?“

„Z Mažic.“

Petr Muška sebou trhl.

„A měla bratra na vojně?“ vyslýchal šafář dále.

„Měla, ale ten umřel, daleko, v turecké zemi. Máma to říkala.“

Petr Muška si za toho rozhovoru pohlazoval kníry, s chlapce očí nespouštěje, pak na Šímu tázavě pohleděl. Šafář se jen usmíval.

„No tak, Petře, již rozumíš!“ zvolal, „že nejsi tak sám. To je Marušin, tvé sestry synek.“ A chlapci zase řekl vesele:

„To je opravdu tvůj strýc, matčin bratr. Vrátil se z turecké země.“

„Jsem, jsem,“ dotvrzoval Petr Muška potěšen a vzav chlapce za ruku hladil mu hlavu. „A nemusíš odtud, leda až bych si něco našel.“

„A co bys hledal! Nemusil bys také odtud!“ navrhoval šafář. „Již jsem na všechno myslil. Bylo by tu místo pro tebe. Hajka*) nám vzali do druhého dvora. Kdybys chtěl. No, rozmysli si to, já se přijdu

*) Pastýř, opatrovník koní.

za chvíli optat. Zatím si promluví s Petříčkem. Petřík se jmenuje toto šídlo, ten tvůj sestřenec, po tobě; ale protože k nám přišel z kozácké krajiny, z Tábor-ska, říkají mu také „kozák“. Tak si pohovořte, já se za chvíli stavím.“

Šafář se obrátil a šel zpátky ke dvoru. Záhy zanikl za pestrými květy makového pole.

III.

Tak sešel se Petr Muška, Turek, s kozáčkem, svým sestřencem. Usedl s chlapcem do stínu staré vrby, jejíž listí, jak vítr povíval, se na slunci lesklo do stříbra šediva. Ovce před nimi se klidně pásly, a bílý Vlk, usadiv se opodál, už ani neštěkl, ani nezavrčel.

Starému žoldnéři se pěkně sedělo jako za chla-peckých let, když sám ještě pásával. Teď také na to vzpomněl, jak se vyptával i sám vypravoval. Oči se mu vyjasnily, usmíval se v tiché spokojenosti. Byl rád, že našel přece někoho ze svého rodu, měl radost ze sestřina chlapce. Líbil se mu a pochvaloval si v du-chu, že se Petřík nic hloupě nebojí a zbytečně ne-stydí, že je tak od řeči.

Na strýcovy otázky vypravoval Petřík o nebožtíku svém otci, na kterého sotva se pamatoval, a nejvíc o nebožce matce, jaká byla hodná, jak pracovala a se rozstonala a dlouho stonala. Petr Muška hledě sou-citně na osiřelého chlapce, tiše si povzdechl; ale když pasáček, jak začal o matčině smrti, pojednou se za-

razil a pohnutím umkl, starý žoldněř povzdechł na hlas a řekl :

„A chudák, a chudáček ! No, a ty — Petříčku, co ty, co's dělal?“

„Tetka Rybáková si mě vzala, ale také brzo umřela, a tu k nám přišel tuhle šafář, zaslechl o mně, a ten si mne vzal a zavedl sem —“

„A dobrý člověk, vida, starý druh a dobrý přítel —“ vděčně uznával Petr Muška a pokyvoval spokojeně hlavou. Zamyslıl se na okamžik, pojednou pohladil chlapce po hlavě, až se mu pravice svezla na jeho rameno, a řekl veseleji, těšivě :

„No, milý hochu, zkusil's dost, ale víš, teď se budu já o tebe starat jako tatík.“

Ani si nevšimł, že Šíma šafář travou tiše došel a že stanul za nimi. Až Petřík se rychle obrátil.

„Mluv, bratře,“ zvolal šafář, „jak jsi se rozmyslıl. Zůstaneš-li? A zůstaneš!“ dodal vesele, usmívaje se, a natahoval pravici.

Petr Muška postavil se proti němu. „A zůstanu, Šímo, ale jedno si vymíňuji : že mi ten klučina zůstane, že bude u mne a se mnou. Jsemť nyní jeho tatíkem —“

„Toť se ví, brachu, a jsem rád, že se ho tak ujímáš!“ a napřáhnuv pravici, zvolal :

„Požehnej Pán Bůh.“ Plácli si, a tak smlouva smlouvena, že Petr Muška zůstane ve dvoře ve službě, a že bude malý Petřík s ním.

Tak se našli Petříček s Petrem, či jak jim pak říkali

Kozák s Turkem. Starému žoldnéři přestali ve dvoře za krátkou dobu říkati Muška. Tu přezdívku mu proto dali, že často, jak se hodilo a namanulo, o Turcích vypravoval.

Nejraději ho sestřenec, kozáček, poslouchal. To bylo jeho, když strýc, pohladiv si kníry, spustil a povídal o světě, o cizích zemích, o Turecku i Uhrách, o vojně, jak se bili s janičáry a jinými pohany. Tak Turky jmenoval. Vypravoval doma, ve dvoře, obyčejně v neděli odpoledne pod lipou — to měl posluchačů mnoho, skoro celý dvůr — nebo v komůrce, ve které s Petříkem líhal, a ještě více na pastvě, když sedal na mezi a hlídal stádo dvorských koní, a Petříček s ním; neboť ho šafář od ovcí propustil a ustanovil ho za strýcova pomocníka.

Mladý kozák byl tomu velmi povděčen. Své ovečky měl sice rád, ale koně hlídal raději. Jich stádo se mu lépe líbilo, když se tak pásli spoutáni na předních nohách volným poutem, „na skočku“, starší, mladí, hnědáci, ryzky, bělouši, dva grošatí, vraníci také, a „straka“ jedna, která měla rozmilé hřibátko čiperné, tenkých, dlouhých nožek a pěkné hlavy. Kromě tohoto hřibátka páslo se tu a bez pout kolik jiných, větších hřibat, jež často na pastvu zapomínala a se proháněla. To bylo kozáčkovo, když zdvihnuvše ohon, dala se do běhu, když vesele zařičela a bujnými skoky pastviskem přebíhala.

Rád k nim chodil, rád je pohladil a pozoroval, jak se pasou, jejich pohled, velké, lesklé oči, jak se bystře

rozhlížela, když hlavu zdvihla, jak ušima zastříhala, kopytem dupla.

Chodil mezi ně směle, až ho Turek strýc musil napomenouti a poučiti, jak má býti u koní opatrný. Zasmál se mu, když ho jednou „straka“ hodně polekala. Zašla do škody, mimo pastvisko, a tam se chutě popásala na zeleném ovse. Kozáček na ni volal, hrozil jí, než „straka“ nic, jakoby neslyšela. I šel na ni a volal; ale mlsná „straka“ se ani neohledla. Až když kozáček k ní přišel s bičem v ruce. Tu se po něm náhle obrátila, velké žluté zuby vycenila, až bylo vidět rudé dásně, a schlípivši uši s nataženým krkem jela proti němu. Musil se dáti na útěk. Strýc se mu smál, jaký je hrdina, a volal, aby se podíval, zastavil.

Zastavil se, ohledl a viděl, že „straka“ klidně se jako vítěz k ovsu vrací. Tentokráte musil strýc Turek zakročiti a po druhé zas a pokaždé, když si „straka“ usmyslila jíti do škody a popásti se na ovse. Pokaždé se tak rozzlobila, zuby vycenila a byla by snad na kozáčka vskočila, kdyby strýcův bič byl nepomohl.

Ale proto ji Petříček měl rád. Jezdívalť na ní, když hnali z pastvy, a tu ho nosila jak ovečka. Bylať jinak krotká a hodná. Na to se vždycky těšil, když mu strýc na ni pomohl. A proto měl „straku“ také rád, že jí strýc dost přál; ten hlavně proto, poněvadž ho připomínala na jeho „straku“, na které na vojně jezdíval a proti Turkům bojoval. Často si teď na ni vzpomněl, a jakmile si vzpomněl, už byl „tam dole“, v Turcích a v Uhrách.

To se Petřík Kozák nikdy nezlobil. Skrčil se u strýce v trávě na zemi nebo u keře a poslouchal tiše jako myška vypravování o hradech uherských, o bitkách a šarvátkách, o velikých horách, kde se černají ohromné lesy plné vlkův a medvědův, o nekonečných rovinách, kde se prohánějí stáda divokých koní.

Tak jim pěkně čas ubíhal a zvláště vlažné, letní večery. Pásávaliž často do noci, kdy pastviště a luka, pole, „blata“ kolem všecka ztemněla, zčernala, kdy všude po šíru daleku ustal všecken ruch. Bývalo veliké ticho v šeru, pod hvězdami; koně jako černé stíny volně se pásli, a bylo slyšeti, jak chrupají trávu. Někdy se chřástal dál v lukách ozval svým chraptivým hlasem nebo jiný bahenní pták.

V takové chvíli Petříček viděl všecko živěji, Turky i Uhry i Slováky, o kterých slýchal, boje i utrpení křesťanův a ukrutnost Turkův, i hluboké černo velikých lesův a jejich zvěř divokou. A ještě když se pozdě vraceli, on na „strace“ a strýc na silném hnědáku, a stádo koní do ohrady u dvora hnali, na to vše myslil a rozhlížel se stmělou krajinou v šeru nebo ve svitu měsíce, nevyrazí-li na ně z houštiny nebo z rákosí nějaký Turek v turbanu, osmahlý, černých vousů, bílých zubův a vyvalených očí s křivou šavlí v ruce. Někdy tak čekal také medvěda, které měli v sousedství v netolických lesích a u Krumlova v kopcích. I na vlky myslil, kteří v zimě hodně ke dvoru doráželi, a co by teď tak dělal, jak by „straka“

uháněla, a jak strýc Turek by svým ostrým čekánem jistě všecko pomlátil.

Strýc si na pastvě také často zazpíval pobožnou píseň, a tu Petřík zpíval s ním; někdy, ač zřídka kdy, zanotoval si Turek, obyčejně večer, nějakou cizí, Petříčkovi neznámou, slovenskou. Často musil také Petříček sám zpívat.

Strýc tak chtíval, protože sestřence rád poslouchal a v duchu si jeho svěží, jasný hlas pochvaloval.

Tak léto míjelo a nic zvláštního se ve dvoře Naději nepříhodilo. Ale hned po žních dostalo se mu zvláštní návštěvy a jim, Turkovi a Kozákovi, také.

Turek, Petr Muška, seděl právě opodál svého stáda koňského na staré kopici hlíny, travou a bejlím zarostlé a podřimoval, byloť odpoledne, kdežto kozák, jeho sestřenec, z bujnosti vylezl si na „straku“. Seděl na ní, bičem pošvihuje, a straka se klidně pásla, spokojena s pastvou, protože oves v sousedství byl už sklizen, a neohledla se ani, když kozák Petřík pojednou vstal a na hřbet se jí jako svíčka postavil.

Točil bičem nad hlavou, pak se dal do zpěvu. Líbilo se mu tak na koni a všecko kolem, jak se koně a hříbata pěkně pásli.

Slunečko svítilo na širý kraj v prvním, podzimním rouše. Zpíval, zpíval, na ráz však umlkl, obrátiv oči ke dvoru pod lipami, už pomalu žloutnoucými. Zhlídl odtud pány příjížděti. Na koních byli, dva, tři, dva napřed krásně ustrojení, třetí za nimi, a vedle toho kráčel Šíma šafář.

Kozáček s nich oka nespustil, zvláště s těch prvních dvou, ale přece sobě všiml, že starý Šíma s tím třetím hovoří a pořád rukou sem tam něco mu ukazuje.

Kam jedou? Kdo je to? Ptal se v duchu mlacův pasák na koni. Až rozeznal mladého Čabelického, svého pána, jemuž kromě dvoru Naděje a vsi Komárova náležela také tvrz Březnice nedaleko Bechyně. Ostatních však jezdců neznal. Pojednou sebou trhl. Zpozorovalť, že páni zatáčejí k nim. I jal se volati: „Strejče! Strejčku!“

To ještě stoje na „strace“, Turka budil. Hned poté se spustil koni na hřbet, bokem hup na zem a chvátal ke strýci, jenž se probíral ze spaní.

„Jedou sem, páni k nám jedou, strejčku!“

Ten už stál přímo, jako ve zbrani, čekán v ruce; Petříček vedle něho. Tak Turek a Kozák očekávali nenadálé hosti.

IV.

Petr Muška stál rovně, uctivě, jako stával před polním hejtmanem; poznalť, že druhý pán je vzácný pán, vlastní bratr vladaře mocného rodu rožmberského, pan Petr Vok z Rožmberka, tenkrát pán na Choustníku, Soběslavi, Vimperku a Želči. Také třetího jezdce, vedle něhož kráčel Šíma šafář, znal: Krištofa Srbického ze Zálezl, hejtmana na tvrzi Želči. Byl v čapce, v tmavé sukni a ve vysokých škorních, a měl už šedivou hlavu i bradu.

Ale pan Petr Vok, v pěkném biretku a v krátkém

pláští tmavozeleného sukna, urostlý, velké postavy, byl mladý, ani ne třicetiletý; vesele shlížel s krásného svého bělouše. Nejprve, jak dojížděli, všímal si koní a hříbat. Jak dojeli, upřel zraky na osmahlého Turka sivých knírů, jenž drže čapku v levé, stál jako z kamene.

Pán z Rožmberka okamžik si ho prohlížel, pak se ho vlídně otáza, jak se mu koně pasou, pojednou žertem dodal, kolik Turkův ubil a kde všude byl. Ptal se ho na to, poněvadž už cestou od mladého Čabelického uslyšel, jaký tu hajek koní, že je to starý žoldněř z tureckých vojen.

I pověděl Petr Muška, že bojoval u Budína, u Vyšehradu, Hatvánu a Nového Hradu na Slovensku, u Jagru, Tokaje a Sátmáru, a leckdes jinde na různých zámcích a tvrzích čili kaštelech, jak tam říkají.

Mladý, mocný pán, jemuž se starý žoldněř líbil, i to, jak vážně všechna ta místa vypočítával, vyňal pojednou z hedvábného váčku několik stříbrných grošův a podával je Petru Muškovi. Ten všechn překvapen přistoupil rychle k pánovi a pěkně děkoval.

„A co si teď starý brachu koupíš?“ optal se ho pán z nenadání.

„Já nic, Vaše Milosti, ale tu ten kluk, můj sestřenec, rád by nové škorně na zimu.“

Pan Petr Vok upřel oči na Petříčka.

„To je ten rejthar,“ pravil usmívaje se, „co stoje na koni pase? Tak ať máš škorně a taky čapku, potřebuješ jí. Pojď sem.“

I podával také Petříčkovi dar. Chlapec skočil a děkuje vzal peníze, jež mu mocný pán přidal.

Pan Petr Vok s mladým Čabelickým zase koně prohlíželi, pak se do dvora vrátili, hejtman však Srbický, provázen Šímou šafářem brali se dále, jakoby všecko kolem dvora, pole, luka i lesy přehlíželi.

Kozáček a Turek osaměli. Byli trochu jako u vidění. Starého i mladého těšilo, že ten vznešený pán byl na ně tak hodný, a Turek počítaje bílé, lesklé groše na tvrdé dlani, liboval si:

„Tak vidíš, je po starosti. Škorně budeš mít —“

„A čapku!“

„A čapku.“

„To je peněz!“ divil se Petříček. „A co jich ještě měl!“

„A má, a nejen stříbrných grošů, ale zlatáků, pravých, dobrého rázu. A což teprve jeho bratr, vladař na Krumlově a na Třeboni! Víš, vladař rožmberský má vždycky to hlavní jmění celého rodu, a také má poklad rožmberský.“

„Poklad?“ s údivem tázal se Petřík.

„A jaký, brachu, jaký!“

„Kde jej mají?“

„Na Krumlově, na hradě, v tvrdých sklepech. Toť že, co mají od zlata a stříbra v pokojích a komnatách, vzácné nádoby všeliké, bité pásy zlaté a stříbrné s drahým kamením, to už by byl poklad. Ale hlavní a vlastní mají v hlubokém a pevném sklepení na Krumlově.“

„A co tam mají —“

„Kolik sudů peněz, mnoho stříbrných i zlatých a stříbra neraženého, co kruhů stříbrných a pliků*) ryzího zlata!“

Petříček žasl.

„A šperků prý také dost,“ pokračoval strýc, „a mnoho prstenů. Prsteny jim plovou také v rybnících,“ dodal pojednou rychle, usmívaje se. Petříček se na něj udiveně podíval, pak se zasmál a zvolal:

„To není možná!“

„A jak by nebylo možná. Plovou, pravím, zlaté prsteny plovou v rožmberských rybnících. Věz, největší Tomáši, já sám jsem před lety takový prsten z rybníka viděl.“

„Kde, kde strýčku?“

„Tomu již dávno, před vojnou, to lovili u Třeboně jeden z rybníkův. A tu vylovili také několik kaprů, kteří měli na ocase zlaté kroužky.“

„A jak, strýčku —?“

„Kdykoli se vladaři rožmberskému synáček narodí, porybný vezme na rozkaz páně několik ročních kapříků a těm všem připevní ty zlaté kroužky, na nichž je letopočet vyryt. Kdykoli pak rybník loví, vždycky tyto kapry s kroužky pustí, aby zůstali pro památku.“

„A ty's takového kapra viděl?“

„Viděl, a chlapík byl! Takovýhle,“ Turek ukázal, roztáhnuv hodně ruce, „ale starý; dobrých čtyřicet

*) Bochník.

let mu bylo, jak spočítali. Chlapík byl, ale za nic nestál.“

„Proč?“

„Už věk ho mořil. Neploval, nemrskal sebou jako jiní kapři, ale líně pořád ležel na dně a sotva kdy se pohnul. Nemohl. Stáří ho tak zmohlo.“

„A zase ho pustili?“

„Pustili, jako všechny s těmi kroužky. Ti už zahynou věkem, nikdo jich nesní.“

„A ty kroužky?“

„Zůstanou v bahně, nebo je snad někdy dostanou ti lotři rybníkáři, když třeba opravují rybník. Ale co Šíma, a ten želečský hejtman, co tak prohlízejí?“
vzpomněl si pojednou Turek a rozhlížel se kolem, kam se poděli Šíma a Krištof Srbický. Než už jich neuhlídal a nedověděl se ničeho, až teprve pod večer, kdy hosté odjeli ze dvora. V tu chvíli navštívil je na pastvě zase Šíma šafář, ale sám.

„Víš-li, Turku, Turečku, co se děje?“

„Nevím, ale ty víš; pověz, co tu pan Rožmberský chtěl, a proč jsi se s hejtmanem v polích toulal?“

„Inu, proto, že dostaneme nového pána. Ten želečský hejtman za mladého Rožmberka všecko prohlížel a mladý pán —“

„Kupuje Naději.“

„Už koupil, Naději a všecko, pole, lesy, pastviny, ryby, zvěř, koně, dva Petry, malého, velkého, to jest Kozáčka a Turka,“ dodal se smíchem.

„A Šímu šafáře —“ vyhrkl Turek žasna.

„Také, také. Nechme však smíchu, brachu. Pán z Rožmberka koupil dvůr, a slíbil, že nás tu všechny nechá, jak tu jsme, ve službách, jakou kdo máme. A toho mi není žal. Pan Čabelický nebyl zlý, ale pan Petr Vok je hodný; čeledě se má u něho dobře. Tobě také nebude huť. Svízel však přece nastane. Starý Srbický, víš, pana Petra Voka hejtman, hned navrhl, aby rybník u lesa se opravil, že je potřeba zpevniti hráze a povýšiti je, a také splav opravit.“

„Rybníkáře na to zavolají.“

„Zavolají, a tu chasu míti v sousedství u dvora je svízel.“

„A my tu na pastvě abychom více hlídali a ozbrojili se.“

„Myslíš, že budou chtít krást koně?“

„Jako všude dělali a dělají. Ale na mne si nepřijdou!“ A starý Turek bezděky potřásl ostrým svým čekanem.

Šíma brzo po té odešel; Turek s Kozákem osaměli.

Jak se den nachýlil, chlad doléhal citelněji. I zatopili si oheň. Petřík nanesl klestí, strniště natrhal, starý zakřesal na ocílce, jiskry zachytil v bukový troud, který nosil v koženém váčku, jiskry v ohníček rozdmýchal, až se pak plamenitě vzňal a rudě švihal do šera, v němž se bělavý kouř ztrácel; příjemné teplo dýchalo z ohně.

Petřík skrčiv nohy vyptával se strýce na rybníkáře, a jak by tady mohli koně krásti, když tu budou dělati na rybníce.

„Ve dne dělají na rybníce, večer některý šelma z nich nebo několik jich koně ukradne, a té noci s ním daleko ujede a schová na dobrém místě; mají všude své jisté stavy, své přechovávače, kteří je ukryjí i jejich loupež. A pak, když se hodí, prodají kradenou věc a rozdělí se o peníze.“

Umlkl. V podvečerním tichu zasyčel oheň, jak znovu Petřík přiložil, rudá zář živěji se zamíhala po obou pastevcích i kolem. S pastvy zařičel kůň, a bylo zase ticho. Petříček se zadíval do šera, upřeně, napjatě, jakoby čekal, že se k nim už už plíží nějaký zlodějský rybníkář. Strýc ho chvílku pozoroval, pak usmívá se, pravil:

„Trochu se bojíš, vidíš? Nelekej se, ještě tu nejsou, a když tu budou, také netřeba se strachovat. Kůň není jehla, toho jen tak nevezmou. Můžeš si třeba zdřimnouti. Medvěda se také nemusíš bát —“ doložil konejšivě.

„A chodí také na koně?“

„K nám má dost daleko. Ale v sousedství už mají potíže. Jako před lety, u Vimperka, dobře se pamatují. Tam když vehnali večer koně do pastvy, hned jim medvěd kolik koní zdávil a dva ztrhal, že pak s těžkém zůstali živi.“

„A nedostali ho?“

„Honili ho po stopě, až ho pak myslivec Kubice na koni zastřelil.“

„Na koni?!“ žasl Petříček. „Seděl medvěd na koni či ten Kubice?“ a zasmál se.

„Ani ten, ani onen, kloučku; Kubice šel pěšky na medvěda a stihl ho právě, když koně žral. Ten medvěd byl zvíře na div veliké. Však z něho hlavu a nohy poslali panu vladaři na Krumlov. To prý byly tlapy, na těch si pán asi pochutnal!“

Najednou umkl; Petříček, u ohně skrčený, se povztyčil a bystře naslouchal. Divný hlas zalehl k nim z daleka, z temných polí. Troubení bylo slyšeti, ale ne na roh, jak pastýři troubívají, nýbrž na trubku kovovou. Ozývalo se táhle, smutně, pak rychleji a zase volněji, až umlklo.

„Co je to?“ ptal se Petřík, tím trochu poplašený.

„Počkej!“ a starý žoldněř nachýliv hlavu napjatě poslouchal. Ale ticho. Už zvedl hlavu a chtěl vstáti, v tom zase ten hlas ze stmělých polí, ne však s té strany jako prvé. Turek vstal, vzkřikl na Vlka, pak obrátiv se k Petříkovi, řekl:

„Počkej u ohně, já obejdu koně a pastviště.“

V.

I šel kolem celého stáda, pastviskem a ještě kus dál do houstnouceho šera. Bystře se kolem rozhlížel i naslouchal. Byl proto tak starostný a opatrný, poněvadž mu připadlo na mysl, kterak loni na panství želeckém, u Zboře, Oustrašic a Zelce bylo nočním časem slýcháno divné strubování, a že brzo po tom po tři noci nějakí lotři chodili s dobytou zbraní na želeckého ovčáka, jenž stádo hlídal.

Turek, neshlednuv nic podezřelého, vrátil se k Petříčkovi, jenž ho dychtivě očekával. Ale o tom, nač si vzpomněl, nic mu strýc neřekl, aby mu nenadělal zbytečných starostí.

I sehnali koně a vrátili se do dvora. Nazejtří, když opět pásli, ozvalo se z večera opět to podivné strubování. A zase Turek šel na přehlídku, jenže nepostřehl nic jako včera. Ráno, když vyháněli na pastvu, uslyšel, že rybníkáři už došli, že táboří u rybníka, u lesa, kamž přitáhli na práci.

Zpráva ta Petříčka vzrušila. Ptal se strýce na ně, ptal se pak ve dvoře a na pastvě, pořád obhlížel a obcházel, zvláště k večeru, neshledne-li některého z nich. Trochu se jich bál, ale byl by je také rád viděl. Před strýcem tohoto přání svého neutajil, a strýc proti němu nebyl.

„Půjde-li šafář zítra k rybníku, jdi s ním. Ale měj se na pozoru, aby si tě nenechali!“ pohrozil žertem, vážně pak doložil: „Také by to nebyl žádný div. Staloť se nejednou, že rybníkáři chlapce nebo výrostky vzali s sebou, že je nějak uvábili nebo i ukradli, věru, nejednou se stalo.“

„A co s nimi dělali?“

„Nechali si je, aby jim pomáhali, aby pak s nimi pracovali a všelikou lotrovinu páchali; zkazili je na dobro.“

To Petříčka zarazilo; ale když nazejtří Šíma šafář se vypravoval k rybníku, požádal ho přece, aby ho s sebou vzal. Šíma učinil mu po vůli.

Byl krásný den první jeseně. Slunce jasně svítilo, a žluté a rudé listí stromův a křoví v záři jeho jen hořelo.

Petřík chutě kráčel vedle starého Šímy stezkou ve vybledlých lukách kolem mokřin a hnědého rašeliště. Pořád před se dychtivě hleděl k temnému pruhu borového lesa, u něhož rybníkáři spravovali rybník.

Už zahledl dva sloupy bělavého dýmu, paprsky prozářeného.

„Topí si ohně,“ řekl Šíma. „To uvidíš, kloučku, čistý pořádek, pěknou chásku. A také jejich hejtmana uvidíš, Vondru Boráka. Bude dnes u rybníka, objednal jsem ho. Tenť jest z nejmocnějších hejtmanů rybníkářských, má jistě padesát pacholků, ti ho poslouchají.“

„Ti všichni tam budou?“

„Ne, jen asi patnáct jich tam pracuje.“

„A kde jsou ti ostatní?“

„Na jiných rybnících, jak je ten Vondra Borák rozdělil. Viděl's už rybník dělat?“

„Neviděl, ani spravovat.“

„Tedy uvidíš, ale drž se mne, neodcházej nikam, obzvláště ať mi do jejich ležení nechodíš.“

Tak Šíma napomínal. Tu již docházeli k rybníku, k němuž měli půl hodiny cesty. Dostali se poblíž k lesu, jehož okrajem se brali. Kmeny borovic se na slunci rděly, tmavá zeleň větví jako by se byla vyjasnila. Na konci, na volné pasece, Petřík Kozáček, shledl dva

stany z hrubého, konopného plátna, umazané, zakouřené, vedle nich několik kar. Koně vypřažení bez řemení volně se rozešli a uhryzovali chudou již travu.

Před stany hořely ohně, u nich rybníkářky v kotlích vařily jídlo. Menší děti se povalovaly v otevřených stanech, větší, několik chlapců i děvčat, prostovlasých, chudě a ne zrovna čistě oděných, prohánělo se kolem i kraj lesa, kde znamenitě pokřikovali.

Petřík si všiml, jak jsou všichni usmoleni a ve tvářích opáleni. Jednou jen viděl houfec cikánův a teď si na ně vzpomněl, i nahlas řekl, že ti tu jsou jako cikáni. Chlapci na ně pokřikovali a divné posušky strojili, až se začal hněvem dohřívati.

„Hned bych na ně letěl!“ zvolal rozhodně, všechn už popuzen. Ale v tom sebou škubl, jak náhle bolest ucítil, a Šíma zaraziv krok, rozkřikl se a hrozil holí na několik kluků, z nichž každý držel v ruce prak.

Petřík se shýbl a zdvihl kamínek.

„Tímhle na mne loučili,“*) pravil, ošívaje se, neboť dostal citelnou ránu do ramene.

Šíma chtěl na kluky, ale jakmile ho postřehli, dali se do křiku, do smíchu a rozprchli se jako hejno vrabců. Zmizeli v lese.

„Takhle začínají,“ řekl Šíma, „takhle rostou, bez bázně boží. Co z nich může jiného býti nežli zase takoví nehodní rybníkáři. Nikdo jich nevede, dobrého příkladu nevidí. Je to nešťastná mládež, protože nemá žádného vychování.“

*) Střelili.

V táboře se Šíma nestavil. Přímo namířil k neda-
lekému rybníku, jednomu z větších z okolních ryb-
níků, kterých v těch krajinách i jinde po všem krá-
lovství českém tenkrát bývalo velice mnoho. A po-
řád ještě v okolí i jinde nové přidělávali na chov ryb,
zvláště kaprův a štik.

Rybníkáři, bosí nebo ve škorních, v úzkých noha-
vicích kožených nebo i v starých žoldněřských plun-
drách, v chatrných kabátcích nebo jen v hrubých ko-
šilích, pilně pracovali. Skopávali zem a zase ji na
kolečkách na hráz vozili, kterou tak povyšovali; také
dopravovali na ni kamení z velkých hromad, které
před tím dvorští navozili. Rybník byl vypuštěn;
mokré bahno a sem tam kaluž vody, jež zůstala,
leskly se na slunci.

Několik rybníkářů spravovalo „kabát“ rybníku;
vykládali zdivo hráze, kde bylo chatrné a vydrolené,
novými kameny. Místem stáli v bahně a v mokru.
Ale jakoby po trávníčku chodili.

Pokřikovali na sebe, bujně, vesele, nebo zpívali,
chlapi osmahlí, starší už i mladí, holobradí i s mocným-
mi kníry, nebo s hustou bradou.

A nad nimi na hrázi, na staré kládě, pod rozloži-
tým dubem – dubů stálo dále na hrázi porůznu ještě
několik – seděl jejich správce a hejtman, Vondra
Borák.

Petřík Kozák nevěděl, když se bral se šafářem po
hrázi, kam se dříve podívati; ale jak stanuli u dubu,
zapomněl na všechny a na všechno a jen toho rybní-

kářského hejtmána pozoroval, velikého a silného postavou.

Byl osmahlejší v tváři nežli ostatní, černá hustá brada mu silně prokvétala.

Ale obočí nad černýma, pronikavýma očima měl černé jako uhel a husté jako houšť.

Pohled jeho byl orlí, přísný, až strach z něho šel. Měl na sobě zarudlý plášť, z pod něhož u pasu čouhal tesák; přes kolena ležel mu železný hejtmanský palcát na dubovém topůrku z části okovaném.

Jak vál v tom slunečnu chladný vítr, v němž se koruna starého dubu nad nimi rozhučela a hlasno šuměla, čepejřilo se Borákovi hojné peří na lancošském biretu, volně k levému uchu pošoupnutém.

Vondra Borák sotva hlavou pohnul, když Šíma došed pozdravil. Petříček bezděky ostal za šafářem. Vondra si chlapce ani nevšiml a hned začal hlubokým hlasem, co mu Šíma nese.

„Peníze, abys lidi své vyplatil.“

„Kolik?“

„Jak ujednáno, od jednoho provazce*) po sedmdesáti groších míšenských.“

„A džber žita.“

„To vám přivezou.“

„A dva sudy piva bílého.“

„Jenom sud, tak bylo ujednáno.“

„Všude dostáváme dva, jen váš panský hrom nám

*) Provazec rybníkářský měl 22 loket, provazec zemský a lesní měl 42 loket (českých).

utrhuje,“ rozkřikl se Vondra Borák. Než Šíma se nelekl.

„Byl's při tom, když se smlouva smlouvala. Sud piva vám za chvíli dovezou.“

Hejtman zabručel, něco zaklel, pak vyhrkl pojednou, až se Petřík lekl:

„Tak dej peníze.“

Šíma vyňal vak a počítal Borákovi stříbrné na mocnou, zrovna medvědí dlaň. Hejtman peníze shrábl a strčil je do svého opasku. Po té vstal, nařizoval s hráze dolů pracujícím rybníkářům, co mají ještě udělati, a ubíral se, velký jako hora, k ležení.

Šíma se obrátil ke dvoru.

Petřík si oddechl; jakoby dusivý mrak přešel, když Vondra Borák zmizel v ležení. Celou cestu se Kozáček Šímy na něj a na rybníkáře vyptával a když pak usedl zase u strýce u pasoucích se koní, pořád o nich povídal a řeč, když uvázla, na ně zaváděl.

Když soumrak se snášel na blata a všecku krajinu, Turek vstal a začal obcházeti stádo.

Jindy té opatrnosti nebylo potřeba. Petříček hned vyrozuměl, že to dělá strýc k vůli rybníkářům. Když Turek obešel, vrátil se k ohni, který Petříček zatím zanítil. Ale starý žoldněř jen usedl, už vztyčil hlavu a napjatě naslouchal, zrovna větřil. Náhle prudce vstal, vymrštil se a pokročil dále ke stádu.

Petřík Kozák chtěl za ním; strýc mu však kynul, ať zůstane, ať počká. Dále, na konci pastviště nastalo nějaké hnutí mezi koňmi, a také temný hluk dorazil

k uchu Petříčkovu. Chlapec už byl neklidný; ale pak se ho rozčilení zmohlo, když postřehl, že strýc přiskočil k hnědce, na které jezdíval, že jí upravil vypojatou úzdu, že se na koně vyšvihl.

„Běž do dvora!“ vzkřikl na Petříčka s koně, „že tu jsou zloději!“

Trhl uzdou, vzkřikl, a kuň se dal do běhu.

Petříček okamžik ostal jako zmámený, hledě za strýcem, jak se na koni hnál v šeru. Pak se otočil a letěl do dvora. Ale v tom honu na okamžik se zastavil. Mihně se stranou nějaký jezdec, jenž vedl ještě jednoho koně. Jako stín se kmitl v prudkém cvalu od pastviště dál, do luk, k blatům. A v tom zahledl Petřík druhého, jenž v divém trysku na koni ho pronásledoval. V tichu pustého soumraku slyšel dusot koní i jejich supot, křik pronásledujícího jezdce.

Hlas ten Petříčka upomenul. Hned se dal opět do běhu. Udýchán, dorazil pod lípy u dvora, kde šťastnou náhodou zastihl dva pacholky dvorské i Šímu šafáře.

VI.

Kozáčkova zpráva všechny poplašila. Pacholci se hned pustili na pastvisko ke koním, a za nimi Šíma, jenž nemohl tak chvátati.

Také Petřík s ním šel; jakmile však si trochu oddechl, opustil ho a dal se do běhu za pacholky.

Tváře mu jen hořely, vlasy měl už mokré, a srdce mu mocně od prudkého běhu tlouklo. Nedbal však,

protože měl starost o strýce. Nelekal se, že by mu ten zloděj něco udělal, důvěřovalť chlapec v sílu strýcovu, než toho se obával, že ten zlý člověk má pomocníky, a ti že snad někde číhají a na strýce se oboří.

Když doběhl ke stádu, sháněl jeden z pacholků stádo koní dohromady, druhý rozběhl se za Turkem směrem, jak Kozáček hned u dvora udal. Šíma, když došel, poručil Petříkovi, aby přiložil hodně na oheň, sám pak šel ke stádu podívat se, kolik koní zmizelo. Zjistil, že se zloděj jen jednoho zmocnil.

Petřík nepřikládal tak chutě a vesele na oheň jako jindy. Pořád se obracel, pořád naslouchal a vyhlížel do tmavých luk, kam už také druhý čeledín se pustil, vyslán byv Šímou, jenž zůstal u koní.

Pojednou Petřík vyskočil od ohně a radostí vykřiknuv hnál se rovně proti jezdcí, jenž v hustém šeru se objevil a rychle se blížil. A jezdec ten volal: „Petříku! Petříku!“

Petřík prudko běže odpovídal pokřikem. Strýc se blížil!

Zdráv, mávaje čekanem nad hlavou; již vjel v okruh ohňové záře, již ho bylo dobře viděti i koně jeho i druhého, jež vedl vedle sebe. Tedy nejel nadarmo. Ale byl do ruda červený od prudké jízdy i postříkaný od bláta, kterého měli koně po břicha.

U ohně, kam zatím také Šíma přišel, se zastavil. „Nepotkal's pacholky?“ ptal se správce.
„Nepotkal.“

„A zloděje jsi dohonil?“

„Jak vidíš, vedu ukradeného koně. Dohonil.“

„Jak! Vypravuj.“

„Nu, jel jsem bystře, hnědáka jsem notně pobízel, a on letěl jako laštovička,“ tu poplácal koně na krku, „a tak jsem brzo tu zlodějskou šelmu zhlíd’ a pak dohonil. Jel na tomto ukradeném. Když milý rybníkář zlodějský, z rybníkářů byl, vím to jistě, viděl, že neupláchne, zarazil a chtěl se brániti. Ale švihl jsem po něm čekanem, až se na koni zatřepal, a bác — letěl na zem. Nejprve jsem vzal ukradeného koně a přivázal jsem ho k hnědákovu, pak jsem chtěl zkřísiti toho lapku*), chtěl jsem ho řemenem svázati a přivésti sem. Tu se však strhl opodál křik. Kolik chlapů, jistě pět, šest, se na mne hnalo.“

Petřík, jenž ani okem nemrkl, v napjetí povzdechl.

„Ujel’s,“ pravil Šíma.

„Hned ne. Vyhouppl jsem se na koně a když jsem poznal, že jich je tuze mnoho, že by mne zmohli, pohrozil jsem jim s koně, ať jim zajde chuť, ať si jdou pro toho čistého tovaříše. Tu oni hrozili, že se mi pomstí, a hnali se po mně. A také po mně z kuše vystřelili. Tu jsem otočil koně a pryč, a ten tam — rovnou sem, cestou necestou, za ohněm, jak mně jeho zář svítila. Však také vypadáme,“ dodal s úsměvem a ukázal na sebe i na koně.

„Tak, bratře Turku, ty’s hrdina,“ chválil Šíma, „to jsi se projel jako někde v uherské zemi. A teď

*) Loupežníka.

domů, posilni se, odpočinouti. Jeď napřed, my s Petříkem koně poženeme.“

Ale Turek neposlechl. Pomohl nejprve stádo sehnat a pak teprve se s nimi ubíral ke dvoru.

Té chvíle vrátili se oba pacholci. Žasli, že už je Turek tu, a jeden z nich zvolal :

„Ah, teď rozumím. Zahledl jsem v šeru čtyři chlapy, jakoby někoho odnášeli, a dva šli vedle nich. Měli oštěpy, a tak jsem je nechal, ale hned jsem si pomyslíl —“

„A to odnášeli toho, jejž jsi čekánem pohladil,“ zvolal Šíma. „To se měj, brachu, na pozoru. Jsou to mstiví chlapi a hrozili ti!“

Turek však jen hlavou pohodil a mávl pohrdlivě rukou. Ve dvoře, když uslyšeli, jak se všechno sběhlo, uvítali ho jako vítěze. Také Petřík měl radost a s obdivem se díval na starého strýce, jenž hladě si kníry a sedě u korbele, znovu, a to před správcem dvorským vypravoval, jak honil zlodějského rybníkáře.

Ale když pak Petřík kozáček ulehl — Turek meškal ještě v dvorské ratejně — napadal ho strach o strýce; co jestliže ti rybníkáři, když jsou tak mstiví, mu ublíží, kdyby mu léčky strojili. Jasně, jako živí, vystoupili šerou komůrkou před zraky rozčileného chlapce rybníkáři, jak je ráno viděl u rybníka, osmahlé, vousaté; ale nejjasněji viděl jejich hejtmana v červeném plášti, s palcátem v ruce. —

VII.

Nazejtří nerozprávěli ve dvoře Naději o ničem jiném, nežli o včerejší příhodě. Ale z večera jakoby uťal. Přineslť Bárta, sedlák z Komárova, noviny ještě podivnější. Vracel se ze Soběslavě a tu stávil se ve dvoře, aby pověděl, že u Soběslavě chytili dva rybníkáře, jakéhos Vaňka Bezpalcího a Vaňka z Řemičova, ti že se na silnici loupeže dopustili, a že je hned do tuhého vězení vsadili, jak je lapili.

„Z čí roty jsou, víš-li, kmotře Bárto?“ ptal se Turek.

„A povídali, tu z té, co taky tu u nás pracuje, z roty toho výra černého.“

„Vondry Boráka?“

„Toho, toho, tak povídali.“

„Co bude s těmi lapenými?“ ptala se Šíмова žena.

„A co by bylo — do konopného brodu se dostanou,“ vpadl starý žoldněř a ukázal na hrdlo.

„Ba tak, pán už je odsoudil, a to hned; hněvát se hrubě na tu chasu, že pro ně nejsou jisté silnice a nic,“ dotvrzoval soused Bárta.

„A dobře tak učinil pán z Rožmberka. Kdož by před nimi jinak obstál,“ schvaloval Turek.

„Dobře, že ti naši budou pozejtří s dílem hotovi, že už brzo odtáhnou,“ doložil Šíma šafář. „Bude pokoj od nich.“

Petřík to rád slyšel.

Ale pozejtří přiběhl posel od rybníka u lesa, co se

tam děje, jaká bouře se tam strhla, rybníkáři že nechali díla, že se sběhli na hráz, že se zrovna rojili a pak že se shlukli pod starý dub kolem svého hejtmana, Vondry Boráka, jenž sem tryskem přijel na koni.

Oznamoval, že pan Petr Vok dal ty dva jejich druhy, Vaňka Bezpalcího a Vaňka z Remičova v Soběslavi na hrdle potrestati. Ve dvoře a kde kdo pána za to chválil, že tak příkladně trestá, jinak že by nebylo žádné bezpečnosti, ale Šíma šafář také povážlivě hlavou kroutil.

„Rybníkáři toho panu Petrovi nezapomenou, a ty,“ tu se obrátil k Turkovi, „měj se také na pozoru.“

Rybníkáři jak novinu vyslechli, plní hněvu odtáhli od rybníka. Ale hrozili. Hrozili hned na hrázi, když jim jejich hejtman zvěstoval, jaký trest stihl jejich druhy, hrozili pak i písemně. Nalézalyť se pojednou tu tam na panství pana Rožmberského listy hrubého papíru; na silnici je nalézali, jeden také byl přibit na kmen staré lípy u cesty k Zelči, sídlu pana Petra Voka, a druhý na vrata dvoru Naděje. Někdo jej tam v noci přibil, kdo, nemohli zvědět. Ani stopy po něm nenašli. Všechny ty listy byly stejné, jednou, těžkou rukou psané a na každém dole místo pečete byla hrubě nakreslena metla a sekera.

Listy ty hrozily smrtí panu Petru Vokovi za to, že dal ty dva rybníkáře utratiti, smrti že neujde, že všechno bratrstvo rybníkářské učinilo piksu čili spuntování, že se jeden každý k tomu přísahou zavázal, a že jich padesát.

Na konec byla připsána hrozba, a tak že budou všichni jejich nepřátelé pokutováni.

Šíma, šafář, když to uslyšel, podíval se na starého druha Turka a řekl:

„Rozuměl's? Ty's také v tom. Nyníčko abys ze dvora ani nevylezl.“

Starý žoldněř se jen usmál a pravil:

„Tak zle nebude. Já se nebojím, ti jen na plano hrozí.“

Za to Kozáček, jeho sestřenec malý, jenž varování Šímovo zaslechl, se lekl. Měl o strýce strach a tím více pak, když se ukázalo, že rybníkáři na plano nehrozili. Zjistilo se, že na Petra Voka číhají, aby ho úkladně sprovodili se světa. Čekali na něj v černém lese, když jel ze Zelče k Bechyni; když však na něj vypadli a na jeho družinu, nepochodili, neboť pán se statečně bránil, a když bylo nejhůř, přispěli mu dva hajní na pomoc.

Než to nezastrašilo urputného tovařištva Vondry Boráka. Rozdělilo se a čekali na pána na různých místech. Na Kůřích hůrkách u Soběslavě několikrát a za Bechyní a za Bernarticí v černém lese velikém.

Než ani jednou se jim nezdařilo. Buď že pán v ta místa nepřijel nebo jel tudy dřív, nežli se skryli do záloh, nebo že se jim ubránil jako na té cestě ze Zelče k Bechyni.

O tom všem se vypravovalo v širém okolí a také ve dvoře Naději. Kdykoli Kozáček podobnou novinu zaslechl, podíval se starostně na strýce a byl rád, že strýc teď nemusí nikam ze dvora. Nastalť nevlídný podzimek, a koní už na pastvu nevyháněli. Jen ovce pásli a ty ještě blízko dvora a sháněli je dost časně, pokaždé před soumrakem, do ovčína. Šafář tak nařídil pro bezpečnost. Kozáček býval při ovcích. Pásl je a hlídal a nebál se; o sebe neměl strachu.

Jednou, bylo pozdě odpoledne, počátkem listopadu, když přihnali ovce do ovčína, přišel k němu šafář Šíma a posílal ho pro strýce na sýpku, kde přehazoval obilí, aby šel do Klečat k rychtáři s poselstvím.

Jindy by byl Petřík skočil a již běžel. Tentokrát jakoby se mu nechtělo.

„Co stojíš?“ ptal se Šíma udiven.

„Prosím tebe – já bych raději šel sám,“ prosil chlapec.

„Do Klečat k rychtáři? Ty? Nic ti nedají, nic tam neuvidíš, a je pozdě, večer na krku.“

„Já vím – ale bojím se o strýce, kdyby na něj někde číhali.“

Šíma překvapen se na něj chvílku díval, pak mu vložil ruku na rameno a řekl:

„Ty jsi hodný synek, to mne těší, že's tak o strýce starostliv. Ale neboj se, ať jde, za dobré půl hodiny tam je, a ta rota se tak na blízko neodváží.“

„Ale já bych tam byl dřív —“

„No, když jinak nedáš, jdi si tedy. Ale sám o sebe se nebojíš?“

„Ne, a vždyť jsi právě řekl, že je zbytečno.“

„Nu, pravda, jdi, ale pěkně cestou a ne steznicem, lidé jsou ještě venku, tak jen běž a vyříd rychtáři, aby opatřil tři povozy a s těmi aby zítra časně ráno přijeli sem do dvora.“

Petřík se otočil, vzal sukničku na sebe, řemenem ji přepásal a vyběhl ze dvora.

Den se nachyloval, na západě za černými lesy, které viděl k obzoru se rozkládající, rděl se řeřavý pruh po zapadlém slunci. Mokřiny, luka kolem byly pustý, prázdný, také v polích nespátěl už nikoho. Jen na cestě před ním volně hrčel vůz tažený dvěma voly. Ale povoz byl daleko před ním a zmizel mu někde u vsi.

Petřík kráčel nevalnou cestou sám. Pospíchal, ačkoli strachu neměl. Naopak, bylo mu nějak veselo. Těšilo ho, že může za strýce něco udělati, že strýc zůstane takhle pěkně doma, v bezpečnosti, jist před ouklady těch rybníkářů, kteří před týdnem v noci na novo přibili na lípu u dvora výhrůžný, odpovědný list.

Petřík se dostal šťastně do Klečat vsi, vyřídil rychtáři, co měl vyřídit, a neomeškav se ani chvíli, obrátil se zase k domovu. Zatím už den pohasl, řeřavý pruh zapadl v černošedém mraku. Nebe bylo zasmušilo, večernice nepronikla jeho oblaky. Šero houstlo, blata, mokřiny ztemněly a zanikaly v černavě. Chladný vítr začal vát a šustěl v holém křovi u cesty.

Petřík přidal bezděky do kroku. Vracel se opět cestou. Ta byla nyní na dobro opuštěná a ztrácela se před ním v šeru. Zdálo se mu, že málo jí ubývá, a když pojednou zahledl stezník, který od ní v pravo odbočoval, dal se, dlouho nerozvažuje, po něm. Znal jej, věděl, že vede lukami, kolem bahnité mokřiny mimo Komárov ves, přímo ke dvoru. Zapomněl na radu Šímy šafáře.

Běželo se mu měkce, pohodlněji nežli po cestě. V pravo v mokřině, ke které se blížil, černalo se husté, vysoké rákosí a hlasně šustělo pustým listopadovým večerem. Dál na levo, blízko stezníku vystával nějaký pahoreček. Petřík věděl, že to veliká kupa vybrané země travou již orostlá. Nicméně když ji shledl, zastavil se, poněvadž se mu zdálo, jakoby se nad ní byl někdo kmitl, nějaká postava, jako černý stín.

Teď teprve pocítil tíseň. Plaše rozhledl se kolem. Pusto všude, šero, nikde živé duše. Dodal si však statečnosti, vzpomněl na strýce a zase vykročil. Začal klusati, chtěl co nejrychleji minouti tu černou kopici. Ale neminul. Zrovna u ní se zastavil. Musil.

Chlap jakýsi za ní na něj vyskočil a za ním druhý. Byli bradatí, měli čepice kožešinou lemované a za pasem sekeru. Dech se mu zarazil, strach ho popadl. „Rybníkáři!“ bylo jeho první pomyšlení. Jeden z těch chlapů začal se ho vyptávat, kde byl, kam jde, čí je. Pověděl všechno. Když pověděl, že je sirotek, že má jen strýce, ptali se, kterého. Jak řekl, oba vykřikli radostně, a ten větší postavou hned mu poručil:

„S tím se už rozluč. Půjdeš s námi.“

Petřík začal prosit, aby ho pustili. Ten větší drsně ho okřikl:

„Mlč a pojd. Pustili bychom tě, tebe ano, ale k vůli tvému strýci ne. Tenť je naším nepřitelem, druha nám zranil. Ať pozná rybnikáře. A teď hajdy!“

IX.

Jen vykročili, už ten menší rybnikář promluvil něco na většího, a oba se zastavili.

V ten okamžik ucítil Kozáček, že ho někdo chytil za čapku, že mu ji prudce stáhl přes čelo, přes oči. Chlapci se setmělo před očima, neviděl nic; pak se ho jeden z těch dvou chopil za pás. Kozáček cítil, že mu pod řemen jeho suknice protáhli provazec a za ten ho přivázali; pak jím někdo trhl a zkřikl do kroku.

Poslechl, šel, kam nevěda. A těžko šel, neboť nic neviděl a přes tu chvíli klopýtl. Také se mu těžko dýchalo, a vlastní dech mu hřál do očí, do čela, jak měl čapku těsně staženou. Chtěl si uvolnit, už ruku pozvedl, hned ho však zarazil surový hlas:

„Kluku, nenecháš-li, ruce ti svážu.“

Tak šel klopýtaje, trna úzkostí, kam ho vedou. Chvěl se pomyšlením, že musí mezi ně, že si ho nechají a pryč ho odvedou. Připadloť mu hned, co strýc mu vypravoval, jak rybnikáři ukradli nejednoho chlance.

Mezi ně! Mstí se strýci — oh, jen když jemu se nic

nestalo! A co řekne, až se on, Kozáček, nevrátí. Půjde ho hledat?

Oh — jistě půjde. — Kdyby jen tak v čas přišel. — Snad ho zatím rybníkáři zavedou Bůh ví kam. —

Brali se nejprve rovně, pak ho obrátili v pravo; zdálo se mu, že jdou sem tam, cestou, steznicem, mezi, zase cestičkou. —

Chvěl se, neboť chladu přibývalo, a vál studený vítr. A pusto kolem. Kromě větru nikde ani hlasu, a tma bez konce.

Pojednou zalehl k nim psí štěkot, pak lidský hlas ze tmy před nimi.

„Kdo to?“

Slyšel, jak průvodčí odpověděli:

„Bratři.“

„Heslo!“

„Zelečský pán.“

Vykročili zas a hned potom stanuli patrně u té strážce, s kterou průvodčí několik slov promluvili. Nechali jí a šli dále. Kozáčkovi se zdálo, že jdou do návrší. Zase zalehl k nim psí štěkot, ale již nikdo na ně nevolal a hesla nežádal. Kozáček zaslechl, že vrátka vrzla, pak klopýtl o práh, a teplo světlice ho ovanulo. I zákmit světla dral se mu pod čapku. Pojednou stál v plné záři, až ho přes oči uhodila, oslnila, až je přimhouřil. Strhli mu čepici. Stál v nízké, nevelké jizbě, ozářené ohněm na krbu planoucím. Byla plná lidí, samých rybníkářů.

Mezi nimi shledl muže, který dle zevnějšku byl ovčák.

Kozáček se lekl, když to shromáždění spatřil, ale pak se mu zrovna zatajil dech, když u samého krbu postřehl Vondru Boráka, hejtmana rybníkářského. Byl to on, nemýlil se, příliš hluboko mu utkvěl v paměti tam na hrázi, jak ho tam spatřil v plášti pod dubem sedícího s palcátem v ruce. A teď ten hejtman, na kterého se již tenkrát dosti se strachem díval, na něj promluvil. Hlubokým, hřmotným hlasem se ho znovu vyptával kdo je, kam šel, co chtěl ve vsi, co strýc, kde ten bývá.

„S tím se tak hned neshledáš,“ dodal pojednou hejtman a usmál se, až se mezi tmavými vousy zabělaly jeho zuby. „Neshledáš, hošku; zůstaneš u nás, půjdeš s námi do světa. Dejte se mu najísti,“ poručil najednou, „a pak ho zaveďte ležet.“

Kozáčkovi zachvěla se kolena. Ustoupil, zmatený těmi přísnými slovy.

Ocitl se v koutě u hrubého špalku, na nějž mu jeden z těch lidí postavil dřevěnou nádobku mléka a kus chleba. Kozáček nejedl celé odpoledne a šel teď večer notný kus cesty a přece neměl na jídlo pomyslení. Jedl však z obavy, protože mu poručili, protože myslel, že musí.

Než nikdo již o něj nedbal. Jali se zase vespolek hovořiti. Kozáček zaslechl, že dva dávali hejtmanovi zprávu, že číhali u kopice, co všecko zahlédli v okolí Naděje a Klečat, že o pánově cestě nic nezvěděli.

„Ale zatím my,“ promluvil velitelsky hejtman u pla-

noucího ohniště. „Zítř ráno ho dostaneme jistě, mezi Lastiboří a Komárovem.“

„Tam?“ divil se ten delší.

„Ten panský hrom tudy pojedě ze Zelče,“ odpověděl někdo z mužů.

„Mlčiž!“ zkřikl jiný, bradatý, a ukázal na chlapce, aby před ním nemluvili. Než ten, jenž to o Rožmberském pánu pověděl, dal se do smíchu a volal, co ten hoch tu, co by mohl. Hejtman Vondra Borák na ně zkřikl, ať jsou z ticha a toho chlapce aby odvedli. Ovčák hned vzal Petříka za rameno a vedl ho na síň, svítě loučí. Na síni stál řebřík, jenž vedl na půdu. Ovčák poručil chlapci, aby tam vylezl a zahrabal se do sena, aby se vyspal a aby nepomýšlel dolů slézati, že by se potloukl, řebřík že vezme pryč.

Kozáček lezl nahoru do tmy, pak ucítil pevnou půdu pod sebou. Zdola, ze síně drala se za ním rudá zář louče, a v ní, dole na síni zahledl ještě ovčáka, jenž za ním nahoru volal, leží-li už. Kozáček odpověděl, že lehá, a v tom zaslechl, že ovčák řebřík odklidil. Byl po tmě sám; uvolnilo se mu na okamžik, že se dostal z těch surových lidí. Přikrčil se do sena, neulehl však ke spaní. Skličovalo jej pomyšlení, že má zůstat s nimi.

A strýc! A zelečský pán! Pán z Rožmberka!

To na něj zase něco chystají! Vzpomněl, že jmenovali Lastiboř a Komárov. Mezi těmi místy chtějí číhati na pána a dočkají-li se ho, běží o jeho život. Kdyby mohl mu dát zprávu! V tom se mu kmitlo, že kdyby utekl—

Nahnul se, naslouchal. Zdola dorážela k němu směs hrubých hlasů.

Lezl po čtyrech k otvoru, kterým sem vylezl. Lezl tiše, pomalu, ohlížel se za sebe do tmy. Nikdo ho však neokřikl.

Na půdě bylo ticho. Jak se dostal až na pokraj otvoru, přesvědčil se, že je řebřík pryč. A kdyby i tam stál! Jak by po něm slezl na síň, chytili by ho. Proto se zase vrátil a zase usedl, přemýšlel. Jak odtud!

Kolem tma, jen prkennou lomenicí, jejími skulinami dral se slabý zákmit. Dolezl až ke konci k lomenici, opíral se o ni, ale prkna nepovolila, a nějakých dvířek nenahmatal. Jak opět zpátky lezl, dostal se až ke sklonu střechy.

Nevěděl o tom, ale přesvědčil se, když chtěje vstáti vrazil hlavou do jejich doškův.

A tu mu připadlo, aby zkusil prorazit došck. Zdola se ozval hlučný křik.

Lekl se, naslouchal a v tom také zaslechl, že ho někdo zdola volá. Ozval se, a tu ten hlas zase na něj, ať leží a spí.

Ale Petříček dostal teprve teď odvahy. Vyrozuměl, že jen z opatrnosti na něj zavolali, teď že bude míti chvíli pokoj. I zamhouřiv oči, opřel se hlavou do starých, zpuchřelých došků. Sláma povolovala, drtila se, sypala se mu do obličeje, za krk, ale on nepovolil; a pojednou ucítil na tvářích chladný, noční vzduch. Otevřel oči. Nebe nad ním, tiché, hvězdnaté nebe. Začal se tím usilovněji dráti a se protahovati, až se

vytáhl ven na doškovou střechu. Viděl, že je na ne-
vysokém příbytku, na ovčácké chalupě.

Už prve myslil, že je v takovém stavení, když toho
ovčáka zahledl. A slýchal, že také rybníkáři a jiní ne-
kalí lidé mívají své skryše v pastouškách.

Kozáček se chvěl rozčilením. Rozhledl se noční
krajinou. Všude šero, ticho, nikde člověka. Ale před
sebou daleko spatřil nějaké světlo. Kmitlo se mu po-
myšlení, nerozdělal-li strýc oheň, jemu na znamení.

A zase dolů hleděl, jak je vysoko, může-li se spu-
stiti, skočiti, kde, kde jen.

Hnalo jej to odtud. Že by si snad mohl nohy zlo-
miti, na to ve své úzkosti nepomyslel. Chtěl pryč, pryč
a také oznámiti, že běží o život pana Rožmberského.

Lezl po doškové střeše okrajem, zatínaje nehty do
její slámy, až zahledl pod sebou kupu otepí. Roští
to bylo. Na to skočil a okamžik zůstal ležeti. Naslou-
chal, ohlížel se, pak přitiskl se k zemi, lezl po ní.
Srdce mu bilo hlasitě; vyděšeným zrakem ohledl se
několikrát za sebe. Najednou pes u chalupy zaštěkal.

Petříkovi se tajil dech; okamžik čekal, pak se vy-
mrštil a dal se jako štvaný zajíc do běhu. Běžel, letěl,
skákal svahem dolů polem, rovně za tím ohněm, ne-
věda kam. Chtěl jen pryč, pryč!

Klopýtl, sklesl, hned zase vyskočil a běžel dál, bez
čapky s vlajícími vlasy.

Pojednou zahledl ze strany černý stín, pak uslyšel
hlas volající. Na okamžik se zarazil, ale hned se zase
dal, nedbaje ve své úzkosti toho hlasu, na novo na

útěk. Ubíhal, domnívaje se, že to někdo z rybníkářův. Utíkal tím více, poněvadž ten pronásledovatel byl na koni. Za chvíli však se Kozáček skácel a již nevstal. Nemohl. Srdce mu bilo, v boku ho píchalo, dech nestačil. A nepřítel se blížil! Již slyšel dusot jeho koně zřetelně a pak také jasně lidský hlas. Ó, známý hlas!

„Petříku! Petříku!“ volal ten jezdec. Strýc! Strýc! Chlapec se vztyčil a zvedl obě ruce; chtěl vzkřiknouti, ale hlas mu selhal.

Než v tom už strýc dojel. Hned seskočil s koně.

Mluvil na malého sestřence, vyptával se ho úzkostlivě, neboť i v tom šeru rozeznal, jak je chlapec uštvaný, že ledva stojí na nohou.

„Jeď— jeď,“ vyrazil Petřík, „do Zelče— k pánovi— budou na něj číhati — ráno —.“

„Kdo! Rybníkáři?“

Petřík přikývl a dodal:

„Mezi Komárovem a Lastiboří —“ V tom se chytl strýce. Slabost ho přemohla.

Zavrával a byl by upadl, kdyby ho byl Turek nezachytil do náručí. Popadl ho, rychle, vsedl na kůň a drže Petříka před sebou v sedle, pobídl koně a vyrazil do tmavého pole rovnou ke tvrzi zelečské.

X.

Na té také probudil se Petřík Kozák z mrákot.

Ležel v čisté, bílé jizbici klenuté, a strýc Turek seděl u jeho lože. Zasmušilá jeho tvář se vyjasnila, chu-

tě si nakroutil kníry, když chlapec na něj upřel oči a když pak chtěl jísti. Měl hlad, veliký hlad. A jak jedl, vypravoval mu strýc, co dobrého vykonal, že panu Rožmberskému zachránil život, že měli rybníkáři na něj tentokráte zle a jistě políčeno. Vypravoval, jak on sám, Turek, maje ho před sebou na koni pádil na Zeleč, jak tam všecko oznámil, a jak pan z Rožmberka vyslal v udanou stranu své lidi, kteří rybníkáře v záloze přepadli a několik jich schytali.

„Ale Vondru Boráka, hejtmana jejich, toho nedostali. Za to ovčáka, u kterého se skrývali, a u kterého jsi ty také byl. Teď bude od nich pokoj. Mnohé schytali, ostatní budou honit, a lapat, a kteří ujdou, ti se sotva již navrátí do této krajiny.“

Odpoledne přišla vzácná návštěva, sám pan Petr Vok z Rožmberka. Poděkoval chlapci, po vlasech ho pohladil a těšil ho, teď aby se už nebál a o strýce také ne, že budou v jeho ochraně, u něho že zůstanou, v jeho čeledi.

Strýc Turek byl velice potěšen a vřele děkoval vlídnému pánu, zvláště když pan Petr Vok dodal, že se o statečného chlapce postará. —

A postaral. Nejprve si ho nechal i strýce na tvrzi zelečské a pak na hradě Bechyni, kam se přestěhoval. A tu vyplnil přání Kozáčkovo, když si chlapec měl nějaká povolání zvoliti: dal ho na myslivectví. Z Petříka stal se znamenitý lovec. V myslivně, které mu pan Petr Vok popřál, bydlil s ním starý strýc Turek. Staral se o hospodářství při myslivně, a když hosté

přišli, nebo když sedal se svým sestřencem před myslivnou pod stromy, rád vypravoval o svých mladých letech, o tureckých vojnách, a jak chodil a jezdil po Uhrách, po dolní zemi a na Slovensku.

Někdy také vzpomněli na rybníkáře, na rotu Vondry Boráka, jež tu na panství pana Petra Voka rozprášena a potřena.

O jejím hejtmanu se pak dověděli, že zahynul kde-si v Uhrách v nějaké šarvátce, když v ležení způsobil hrubou výtržnost.